

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี กรมฯ มีนโยบายการพัฒนาที่ดินโดยกำหนดให้ดำเนินการและคัดเลือกพื้นที่ตามเขตพื้นที่ลุ่มน้ำดำเนินการ 96 แห่งทั่วประเทศ จัดให้เป็นพื้นที่บูรณาการการพัฒนาที่ดินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พื้นที่และจัดทำฐานข้อมูลการวางแผนการใช้ที่ดิน ก่อนจะดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ดินและน้ำและการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน โดยใช้เทคโนโลยีของกรมฯ เช่นการใช้พืชปุ๋ยสด การใช้สารเร่ง พด. 1 – 7 การปลูกหญ้าแฝก พื้นที่ที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมในการก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ สำหรับใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ที่เกิดขึ้นแบบบูรณาการ ด้วยการสานิตและส่งเสริมการพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นแนวทางในการศึกษาและการพัฒนาพื้นที่และเป็นฐานของความรู้แก่เกษตรกรในการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสามารถขยายผลไปยังพื้นที่ใกล้เคียงให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ในการจัดทำเขตพัฒนาที่ดินนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานทางด้านกายภาพ (ข้อมูลดิน การใช้ที่ดินด้านการเกษตร) และด้านเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงนโยบายของรัฐและข้อกฎหมายประกอบในการวางแผนการใช้ที่ดิน การนี้งานสำรวจภาวะเศรษฐกิจที่ดินส่วนวางแผนการใช้ที่ดินสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 จึงมีหน้าที่ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในบริเวณพื้นที่โครงการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวางแผนในการดำเนินงานในเขตพัฒนาที่ดินดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบลักษณะทั่วไปของเกษตรกร
2. เพื่อทราบลักษณะการถือครองและการใช้ที่ดินของเกษตรกร
3. เพื่อทราบภาวะการผลิตทางการเกษตร
4. เพื่อทราบผลตอบแทนทางการผลิต
5. เพื่อทราบภาวะหนี้สิน

3. สถานที่ดำเนินการ

ตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2555 - กันยายน 2556

5. วิธีดำเนินการ

5.1 การรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้พารามิเตอร์ทางสถิติพื้นฐานเป็นตัวชี้วัดภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร

6. ผู้ดำเนินการ

งานสำรวจภาวะเศรษฐกิจที่ดิน

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 ปทุมธานี

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการดำเนินงานในเขตพัฒนาที่ดิน

7.2 เป็นต้นแบบของการทำการเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อนำไปขยายผลต่อไป

บทที่ 2

สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่โครงการ

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหนองแขมและตำบลเกาะแก้ว อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลสระโบสถ์และตำบลห้วยใหญ่ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองม่วงและตำบลอนดิ่ง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.2 เนื้อที่

ตำบลหนองสารเดช มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 47,472 ไร่ หรือประมาณ 75.955 ตารางกิโลเมตร

2.3 จำนวนหมู่บ้าน

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านสระพม่า	หมู่ที่ 7 บ้านหนองกำพร้าว
หมู่ที่ 2 บ้านขอนแก่นเหล็กไฟ	หมู่ที่ 8 บ้านขอนแก่น
หมู่ที่ 3 บ้านขอนแก่นใหญ่	หมู่ที่ 9 บ้านหนองแดง
หมู่ที่ 4 บ้านขอนแก่นนอก	หมู่ที่ 10 บ้านขอนแก่นน้ำทรัพย์
หมู่ที่ 5 บ้านหนองปล้อง	หมู่ที่ 11 บ้านหนองทอง
หมู่ที่ 6 บ้านพรสวรรค์	

2.4 ประชากร

มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,171 คน เป็นชาย 2,549 คนและเป็นหญิง 2,622 คน จำนวนบ้าน 951 หลังคาเรือน จำนวนประชากรเฉลี่ย 3 คนต่อหลังคาเรือน

บทที่ 3

ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่

3.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรในโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดินตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี เกษตรกรมีอายุโดยเฉลี่ย 54.71 ปี การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 62.28 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 14.28 และสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 21.42

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี

ปีการผลิต 2555/56

หน่วย : ครอบครัว

รายการ	หน่วยวัด	จำนวน
อายุของหัวหน้าครอบครัว	ปี	54.71
ระดับการศึกษา		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	เปอร์เซ็นต์	62.28
สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	เปอร์เซ็นต์	14.28
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	เปอร์เซ็นต์	21.42

3.2 สถานภาพการทำงานของสมาชิกในครอบครัวเกษตรกร

จากผลการสำรวจ พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.00 คน เป็นสมาชิกที่ทำงานในการเกษตร 2.22 คน หรือร้อยละ 55.50 เป็นสมาชิกที่ทำงานนอกการเกษตร 1.24 คน หรือร้อยละ 31.00 นอกนั้นเป็นสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน เนื่องจาก กำลังเรียน 0.47 คน หรือร้อยละ 11.75 คนชรา 0.07 คน หรือร้อยละ 1.75

ตารางที่ 2 สถานภาพการทำงานของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี

ปีการผลิต 2555/56

สถานภาพการทำงาน	คน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว	4.00	100.00
ทำงานในการเกษตร	2.22	55.50
ทำงานนอกการเกษตร	1.24	31.00
ไม่ได้ทำงาน	0.54	13.50
กำลังเรียน	0.47	11.75
ชรา	0.07	1.75

3.3 การถือครองและการใช้ที่ดิน

3.3.1 การถือครองที่ดิน ลักษณะการถือครองที่ดินแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือมีที่เป็นของตนเอง เช่าทำและเช่าทำเปล่า จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 115.59 ไร่หรือร้อยละ 62.49 เช่าผู้อื่น 69.37 ไร่ หรือร้อยละ 37.51 รวม 184.96 ไร่ โดยมีเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นโฉนด นส.3 ทั้งหมด

ตารางที่ 3 การถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

การถือครองที่ดิน	เนื้อที่ไร่/คร้าวเรือน	ร้อยละ	เอกสารสิทธิในที่ดิน	
			โฉนด (ร้อยละ)	นส.3 (ร้อยละ)
ตนเอง	115.59	62.49	21.42	78.57
เช่า	69.37	37.51	-	-
รวม	184.96	100.00	-	-

3.3.2 การใช้ที่ดิน เกษตรกรในหมู่บ้านใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในการปลูกอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 119.64 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 38.50 ไร่ และทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 25.25

ตารางที่ 4 การใช้ที่ดินของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

การใช้ที่ดิน	การถือครอง			รวม (ไร่)
	ตนเอง	เช่า	เช่าทำเปล่า	
ที่อยู่อาศัย	1.57	-	-	1.57
อ้อยโรงงาน	73.45	46.19	-	119.64
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	25.32	13.18	-	38.50
ทานตะวัน	15.25	10.00	-	25.25
รวม	115.59	69.37	-	184.96

3.4 ภาวะการผลิตพืชของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินในการปลูกอ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน

อ้อยโรงงาน (ต่อ1) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 37.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 15.00 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 567.00 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 12,000.00 บาท หรือครอบครัวละ 453,600.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 27.24 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 14.37 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 391.43 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 11,496.00 บาท หรือครอบครัวละ 313,144.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 33.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 12.72 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 429.93 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 10,176.00 บาท หรือครอบครัวละ 343,944.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 20.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 11.65 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 242.32 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,320.00 บาท หรือครอบครัวละ 193,856.00 บาท

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 38.50 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 737.96 กิโลกรัม หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 228,411.46 กิโลกรัม ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.14 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 600,699.00 บาท หรือครอบครัวละ 231,269.28 บาท

ทานตะวัน เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.25 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 251.51 กิโลกรัม หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 6,350.62 กิโลกรัม ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.25 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,841.56 บาท หรือครอบครัวละ 122,249.43 บาท

ตารางที่ 5 ภาวะการผลิตพืชของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ปีการผลิต 2555/56

ชนิดพืช	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	ผลผลิต ต่อครอบครัว (กก.)	ราคา ต่อหน่วย (บาท)	มูลค่าผลผลิต ต่อไร่ (บาท)	มูลค่าผลผลิต ต่อครอบครัว (บาท)
อ้อยโรงงาน (ต่อ1)	37.80	15 (ตัน)	567 (ตัน)	800.00	12,000.00	453,600.00
อ้อยโรงงาน (ต่อ2)	27.24	14.37 (ตัน)	391.43 (ตัน)	800.00	11,496.00	313,144.00
อ้อยโรงงาน (ต่อ3)	33.80	12.72 (ตัน)	429.93 (ตัน)	800.00	10,176.00	343,944.00
อ้อยโรงงาน (ต่อ4)	20.80	11.65 (ตัน)	242.32 (ตัน)	800.00	9,320.00	193,856.00
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	38.50	737.96	2811.46	8.14	6,006.99	231,269.28
ทานตะวัน	25.25	251.51	6350.62	19.25	4,841.56	122,249.43

3.5 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดในการผลิต

จากการสำรวจข้อมูล ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ต้องจ่ายเป็นตัวเงินสดสำหรับการปลูกพืชมีดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยโรงงาน (ต่อ1) เฉลี่ยไร่ละ 11,422.81 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เฉลี่ยไร่ละ 4,696.06 อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เฉลี่ยไร่ละ 2,893.88 อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เฉลี่ยไร่ละ 3,545.01 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ยไร่ละ 4,434.17 บาท ทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 1,757.16 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่าย ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำมัน ค่าจ้างไถที่ ค่าจ้างปลูก ค่าดูแลรักษา ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนย้าย ค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีที่ดิน

ตารางที่ 6 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดโดยแยกต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ในการผลิตอ้อยโรงงาน
ของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี ปีการผลิต 2555/56

หน่วย : บาทต่อไร่

รายการ	อ้อยโรงงาน ต่อ 1 (ต่อไร่)	อ้อยโรงงาน ต่อ 2 (ต่อไร่)	อ้อยโรงงาน ต่อ 3 (ต่อไร่)	อ้อยโรงงาน ต่อ 4 (ต่อไร่)
ต้นทุนผันแปร	10,417.81	3,280.11	2,285.93	2,401.13
1. ค่าเตรียมดินและดูแลรักษา	1,784.12	200.00	186.57	218.51
- ค่าไถ	475.13	200.00	186.57	218.51
- ค่าปลูก	578.70	-	-	-
- ค่าดูแลรักษา	730.29	-	-	-
2. ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	-	-	-	-
- เก็บเกี่ยว	-	-	-	-
- ขน ย้าย	-	-	-	-
- ค่าสี	-	-	-	-
3. ค่าวัสดุ	8,633.69	3,080.11	2,099.36	2,182.62
- พันธุ์พืช	4,927.27	-	-	-
- ปุ๋ยเคมี	1,412.78	1,572.47	1,713.37	1,536.47
- ยาปราบศัตรูพืช	1,123.01	1,298.34	335.99	596.15
- น้ำมัน	1,170.63	209.30	50.00	50.00
- ค่าซ่อมวัสดุ	-	-	-	-
ต้นทุนคงที่	1,005.00	1,415.95	607.95	1,143.88
- ค่าเช่าที่ดิน	1,000.00	1,410.95	602.95	1,138.88
- ค่าภาษีที่ดิน	5.00	5.00	5.00	5.00
รวม	11,422.81	4,696.06	2,893.88	3,545.01

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดโดยแยกต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยง
สัตว์และทานตะวันของเกษตรกรตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

หน่วย : บาทต่อไร่

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ต่อไร่)	ทานตะวัน (ต่อไร่)
ต้นทุนผันแปร	3,365.67	1,754.66
1. ค่าเตรียมดินและดูแลรักษา	902.66	250.00
- ค่าไถ	570.00	250.00
- ค่าปลูก	134.00	-
- ค่าดูแลรักษา	198.66	-
2. ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	643.75	650.00
- เก็บเกี่ยว	643.75	650.00
- ขน ย้าย	-	-
- ค่าสี	-	-
3. ค่าวัสดุ	1,819.26	854.66
- พันธุ์พืช	324.20	480.00
- ปุ๋ยเคมี	771.25	266.66
- ปุ๋ยชีว	454.50	-
- ยาปราบศัตรูพืช	136.70	-
- น้ำมัน	132.61	108.00
ต้นทุนคงที่	1,068.50	2.50
- ค่าเช่าที่ดิน	1,066	-
- ค่าภาษีที่ดิน	2.50	2.50
รวม	4,434.17	1,757.16

3.6 รายได้ประเมินสุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดในการผลิตพืช

รายได้จากการเกษตร รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากการปลูกอ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน เกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการปลูกอ้อยโรงงาน (ต่อ1) เฉลี่ยไร่ละ 577.19 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 21,817.79 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เฉลี่ยไร่ละ 6,799.94 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 185,223.33 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เฉลี่ยไร่ละ 7,282.12 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 246130.86 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เฉลี่ยไร่ละ 5,774.99 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 120,119.80 บาท ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ยไร่ละ 1,574.82 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 60,553.74 บาท ทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 3,117.40 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 77,881.14 บาท

ตารางที่ 8 รายได้ประเมินสุทธิเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดในการผลิตพืชของเกษตรกร ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ปีการผลิต 2555/56

ชนิดพืช	มูลค่าผลผลิต		ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน		รายได้สุทธิ	
	ต่อไร่ (บาท)	ต่อครอบครัว (บาท)	ต่อไร่ (บาท)	ต่อครอบครัว (บาท)	ต่อไร่ (บาท)	ต่อครอบครัว (บาท)
อ้อยโรงงาน (ต่อ1)	12,000.00	453,600.00	11,422.81	431,782.21	577.19	21,817.79
อ้อยโรงงาน (ต่อ2)	11,496.00	313,144.00	4,696.06	127,920.67	6,799.94	185,223.33
อ้อยโรงงาน (ต่อ3)	10,176.00	343,944.00	2,893.88	97,813.14	7,282.12	246130.86
อ้อยโรงงาน (ต่อ4)	9,320.00	193,856.00	3,545.01	73,736.20	5,774.99	120,119.80
ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์	6,006.99	231,269.28	4,434.17	170,715.54	1,574.82	60,553.74
ทานตะวัน	4,841.56	122,249.43	1,757.16	44,368.29	3,117.40	77,881.14
รวม	53,840.55	1,658,062.71	28,749.09	946,336.05	25,126.46	711,726.66

3.7 รายได้นอกการเกษตร

นอกจากเกษตรกรมีรายได้จากการเพาะปลูกแล้วยังมีรายได้อื่น ๆ นอกจากการเกษตรอีก เช่น รายได้จากการรับจ้างทั่วไป บุตรให้+เงินเดือน ค่าขาย เฉลี่ยครอบครัวละ 64,500.00 บาท

ตารางที่ 9 รายได้นอกการเกษตรของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

ประเภทรายได้	จำนวนเงิน (บาท)
รับจ้างทั่วไป	3,500.00
บุตรให้+เงินเดือน	9,000.00
ค้าขาย	52,000.00
รวม	64,500.00

3.8 รายได้ทั้งหมดของเกษตรกร

เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตพืชในการเกษตรและรายได้นอกการเกษตรเฉลี่ย
ครัวเรือนละ 118,340.55 บาท

ตารางที่ 10 รายได้ทั้งหมดของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

ประเภทรายได้	จำนวนเงิน (บาท)
รายได้ในภาคการเกษตร	
การผลิตพืช	53,840.55
รายได้นอกภาคการเกษตร	
เป็นเงินสด	64,500.00
รวม	118,340.55

3.9 ค่าใช้จ่ายในการครองชีพของเกษตรกร

เกษตรกรค่าใช้จ่ายในการครองชีพ เช่น ค่าอาหารแห้งและอาหารสด+แก๊ส ค่า
การศึกษา ค่าของใช้เบ็ดเตล็ด ค่าเดินทาง ค่าสาธารณูปโภค ค่ารักษาพยาบาล ค่าพิธีกรรมต่างๆ
เฉลี่ยครอบครัวละ 96,741.12 บาท

ตารางที่ 11 ค่าใช้จ่ายในการครองชีพของเกษตรกรตำบลหนองสารเดช อำเภอนองม่วง
จังหวัดลพบุรี ปีการผลิต 2555/56

ประเภทรายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าอาหารสดและอาหารแห้ง+แก๊ส	50,666.42
ค่าการศึกษา	7,907.14
ค่าของใช้เบ็ดเตล็ด	13,500.00
ค่าเดินทาง	2,607.14
ค่าสาธารณูปโภค	1,4220.00
ค่ารักษาพยาบาล	1,071.42
ค่าพิธีกรรมต่างๆ	6,769.00
รวม	96,741.12

3.10 รายได้สุทธิของครอบครัวเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรมีรายได้ในการเกษตรและรายได้นอกการเกษตร เป็นเงิน 118,340.55 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการเกษตรและค่าใช้จ่ายนอการเกษตร เป็นเงิน 125,490.21 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วเกษตรกรมีรายได้สุทธิ -7,149.66 บาทต่อครอบครัว

ตารางที่ 12 รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองสารเดช อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี
ปีการผลิต 2555/56

ประเภทของรายได้/ค่าใช้จ่าย	รายได้/ค่าใช้จ่ายเป็นเงินสด (บาท)
รายได้ของครอบครัว	118,340.55
รายได้ในการเกษตร	53,840.55
รายได้นอกการเกษตร	64,500.00
ค่าใช้จ่ายของครอบครัว	125,490.21
ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตร	28,749.09
ค่าใช้จ่ายในการครองชีพ	96,741.12
รายได้สุทธิของครอบครัว	-7,149.66

3.11 ภาวะหนี้สินของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินเฉลี่ยครอบครัวละ 223,399.99 บาท แหล่งเงินกู้ที่เกษตรกรใช้บริการมากที่สุดคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส) ร้อยละ 71.42 กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 64.28 สหกรณ์ ร้อยละ 50.00 และนายทุน ร้อยละ 21.42 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 13 ภาวะหนี้สินของเกษตรกรตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ปีการผลิต 2555/56

แหล่งสินเชื่อ	ร้อยละของครอบครัวที่กู้	จำนวนเงินกู้ต่อครอบครัว (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (%)	วัตถุประสงค์ในการกู้ (%)	
				เพื่อการครองชีพ	เพื่อการประกอบอาชีพ
ธ.ก.ส.	71.42	135,000.00	7.42		✓
กองทุนหมู่บ้าน	64.28	23,400.00	4.6		
สหกรณ์	50.00	50,714.28	7.3		
นายทุน	21.42	14,285.71	1.5		
รวม / เฉลี่ย	-	223,399.99	-	-	

3.12 ปัญหาของเกษตรกร

ปัญหาของเกษตรกรที่พบจากการสำรวจ ได้แก่ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ร้อยละ 85.71 ศัตรูพืชรบกวน ร้อยละ 71.42 ปัจจัยการผลิตสูง ปุ๋ย ยา ราคาแพง ร้อยละ 64.28 ขาดแคลนแหล่งน้ำ ร้อยละ 64.28

ตารางที่ 14 ปัญหาของเกษตรกรตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ปีการผลิต 2555/56

ชนิดของปัญหา	ร้อยละ
ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ฝนแล้ง)	85.71
ศัตรูพืชรบกวน (หนอนกอ)	71.42
ราคาปัจจัยการผลิตสูง ปุ๋ย ยา ราคาแพง	64.28
ขาดแคลนแหล่งน้ำ	64.28

บทที่ 4

สรุปผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม

4.1 สรุป

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตำบลขอนแก่น อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่า หัวหน้าครอบครัวมีอายุโดยเฉลี่ย 54.71 ปี การศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ร้อยละ 62.28 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 14.28 และสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 21.42 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.00 คน เป็นสมาชิกที่ทำงานในการเกษตร 2.22 คน หรือร้อยละ 55.50 เป็นสมาชิกที่ทำงานนอกการเกษตร 1.24 คน หรือร้อยละ 31.00 นอกนั้นเป็นสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน เนื่องจาก กำลังเรียน 0.47 คนหรือ ร้อยละ 11.75 คนชรา 0.07 คน หรือร้อยละ 1.75

การถือครองที่ดิน ลักษณะการถือครองที่ดินแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือมีที่เป็นของตนเอง เข้าทำและเข้าทำเปล่า จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 115.59 ไร่ หรือร้อยละ 62.49 เข้าผู้อื่น 69.37 ไร่ หรือร้อยละ 37.51 รวม 184.96 ไร่ โดยมีเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นโฉนด นส.3 ทั้งหมด

เกษตรกรในหมู่บ้านใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในการปลูกอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 119.64 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 38.50 ไร่ และทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 25.25

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินในการปลูกอ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน

อ้อยโรงงาน (ต่อ1) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 37.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 15.00 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 567.00 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 12,000.00 บาท หรือครอบครัวละ 453,600.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 27.24 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 14.37 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 391.43 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 11,496.00 บาท หรือครอบครัวละ 313,144.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 33.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 12.72 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 429.93 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 10,176.00 บาท หรือครอบครัวละ 343,944.00 บาท

อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 20.80 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 11.65 ตัน หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 242.32 ตัน ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยตันละ 800.00 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,320.00 บาท หรือครอบครัวละ 193,856.00 บาท

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 38.50 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 737.96 กิโลกรัม หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 228,411.46 กิโลกรัม ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.14 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 600,699.00 บาท หรือครอบครัวละ 231,269.28 บาท

ทานตะวัน เกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 25.25 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 251.51 กิโลกรัม หรือผลผลิตทั้งครอบครัวเฉลี่ย 6,350.62 กิโลกรัม ขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.25 บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,841.56 บาท หรือครอบครัวละ 122,249.43 บาท

ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยโรงงาน (ต่อ1) เฉลี่ยไร่ละ 11,422.81 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เฉลี่ยไร่ละ 4,696.06 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เฉลี่ยไร่ละ 2,893.88 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เฉลี่ยไร่ละ 3,545.01 บาท ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ยไร่ละ 4,434.17 บาท ทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 1,757.16 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่าย ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำมัน ค่าจ้างไถที่ ค่าจ้างปลูก ค่าดูแลรักษา ค่าเก็บเกี่ยว ค่าขนย้าย ค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีที่ดิน

รายได้จากการเกษตร รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากการปลูกอ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน เกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการปลูกอ้อยโรงงาน (ต่อ1) เฉลี่ยไร่ละ 577.19 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 21,817.79 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ2) เฉลี่ยไร่ละ 6,799.94 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 185,223.33 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ3) เฉลี่ยไร่ละ 7,282.12 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 246,130.86 บาท อ้อยโรงงาน (ต่อ4) เฉลี่ยไร่ละ 5,774.99 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 120,119.80 บาท ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ยไร่ละ 1,574.82 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 60,553.74 บาท ทานตะวัน เฉลี่ยไร่ละ 3,117.40 บาท หรือเฉลี่ยครอบครัวละ 77,881.14 บาท

นอกจากเกษตรกรมีรายได้จากการเพาะปลูกแล้วยังมีรายได้อื่น ๆ นอกจากการเกษตรอีก เช่น รายได้จากการรับจ้างทั่วไป บุตรให้+เงินเดือน ค่าขาย เฉลี่ยครอบครัวละ 64,500.00 บาท

เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตพืชในการเกษตรและรายได้นอกการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 118,340.55 บาท

เกษตรกรค่าใช้จ่ายในการครองชีพ เช่น ค่าอาหารแห้งและอาหารสด+แก๊ส ค่าการศึกษา ค่าของใช้เบ็ดเตล็ด ค่าเดินทาง ค่าสาธารณูปโภค ค่ารักษาพยาบาล ค่าพิธีกรรมต่างๆ เฉลี่ยครอบครัวละ 96,741.12 บาท

เกษตรกรมีรายได้ในการเกษตรและรายได้นอกการเกษตร เป็นเงิน 118,340.55 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการเกษตรและค่าใช้จ่ายนอกการเกษตร เป็นเงิน 125,490.21 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วเกษตรกรมีรายได้สุทธิ -7,149.66 บาทต่อครอบครัว

เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินเฉลี่ยครอบครัวละ 223,399.99 บาท แหล่งเงินกู้ที่เกษตรกรใช้บริการมากที่สุดคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส) ร้อยละ 71.42 กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 64.28 สหกรณ์ ร้อยละ 50.00 และนายทุน ร้อยละ 21.42 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

ปัญหาของเกษตรกรที่พบจากการสำรวจ ได้แก่ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ร้อย
ละ 85.71 ศัตรูพืชรบกวน ร้อยละ 71.42 ปัจจัยการผลิตสูง ปุ๋ย ยา ราคาแพง ร้อยละ 64.28 ขาด
แคลนแหล่งน้ำ ร้อยละ 64.28